

Antibioticadoelstelling

De politiek heeft gesproken: de veehouderij moet in 2013 minimaal 50 procent terug in het gebruik van antibiotica. Waar komt die 50 procent vandaan? Is dit cijfer een doordachte en realistische keuze geweest of slechts een blinde greep?

Frank de Vries

Dierenarts Roeland Wessels, woordvoerder van de Stichting Diergeneesmiddelen Autoriteit (SDa), ziet de rol van de SDa louter als een uitvoerder van de regels. "Wij stellen de maximale snelheid vast, maar we geven geen rijles." Met andere woorden: de SDa geeft aan welk antibioticumdoel gehaald moet worden, maar bemoeit zich er voorlopig niet mee hoe veehouders dat voor elkaar moeten krijgen. De SDa publiceerde deze zomer streefwaarden voor het antibioticumgebruik voor veebedrijven in 2011. Deze streefwaarden werden gebaseerd op de Maran-rapportage van 2009. (Deze jaarlijkse rapportage geeft het totale verbruik in Nederland weer.) De berekening van de streefwaarden voor 2011 waren tamelijk eenvoudig: de SDa ging uit van de gebruikswaarden in 2009 volgens de Maran-rapportage en trok daar de beoogde reductie van 20 procent vanaf. Gaat de SDa voor 2013 dezelfde rekenmethode toepassen en het verbruik in 2009 reduceren met 50 procent? Volgens professor Dick Mevius van de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht, een van de zeven zwaargewichten die zitting hebben in de SDa, gaat dat zeker niet gebeuren. Mevius: "Wij gaan de streefwaarden per sector voor 2013 over enkele maanden bekendmaken." Hij wil geen tipje van de sluier oplichten. "Die streefwaarden zullen sterk afhangen van het huidige diergeneesmiddelengebruik op de veebedrijven en ook van de uitkomsten van het recente rapport van de Gezondheidsraad." Of de doelstelling tot halvering van het diergeneesmiddelengebruik voor alle diersoorten gaat gelden, kan Mevius ook nog niet zeggen. "Misschien worden de doelen voor de ene diersoort juist hoger en voor andere weer wat minder."

Oorsprong 50 procent niet relevant

De SDa geeft toe dat de doelstelling van 50 procent reductie niet is gebaseerd op wetenschappelijke gronden. Sterker nog, de SDa heeft er geen idee van waar die 50 procent vandaan komt.

"Wij voeren slechts het beleid uit en hanteren die 50 procent reductie als een vaststaand feit. Wij beperken ons tot het formuleren van streefwaarden bij dat reductiebeleid en de monitoring daarop binnen de sectoren", zegt Wessels. Op de vraag hoe de veehouders gemotiveerd gaan worden om de doelen te halen, kan Wessels dan ook kort zijn: "Daar gaan we als SDa niet over."

Kent politiek oorsprong nog?

De SDa verwijst naar de politiek; zij pleitte voor de reductie van 50 procent in 2013. De redactie legt daarom haar oor te luister bij diverse politici om de oorsprong van die 50 procent te achterhalen. Volgens Lutz Jacobi, PvdA Kamerlid, zit er geen echte visie achter dit reductiecijfer. "De motie met die 50 procent reductie was meer een kwestie van dealen en wheelen." Jacobi vraagt zich sterk af of in tijden van economische recessie, waar vooral de varkenssector zich in bevindt, de reductiedoelen wel haalbaar zijn. "Ik zie in de praktijk nog erg weinig voortgang van de politieke beslissing om het antibioticumgebruik te halveren. Ik mis in het Haagse bovendien een goede samenhang en een gecombineerde aanpak vanuit de humane en veterinaire sector. Ik zie de ministers van Volksgezondheid en EL&I niet samen aan dit onderwerp werken, en dat is een gemiste kans." Ook Kamerlid Henk van Gerven van de SP heeft geen idee waar die 50 procent vandaan komt. "Volgens mij is dit getal louter in het leven geroepen om de sector een richting te geven."

Janneke Snijder, kamerlid van de VVD, weet ook niet hoe die 50 procent in de boeken is gekomen. "Wij als VVD hebben de motie met die 50 procent reductie alleen maar aangenomen omdat zowel boerenorganisatie LTO als dierenartsenvereniging KNMvD aangaven dat dit doel haalbaar was." Ludo Hellebrekers, voorzitter van de KNMvD, bestrijdt dat ten stelligste. "Zó is het dus absoluut niet gegaan. We werden als KNMvD met de rug tegen de muur gezet en geconfronteerd met de aangenomen motie! We konden daarna niets

uit de lucht gegrepen

MAG HET WAT MINDER ZIJN

Het moet minder, veel minder. Maar hoeveel minder? Dat wordt deze keer bepaald met handjeklap en niet op basis van verantwoorde argumenten.

Foto: Twan Wiermans

anders meer dan voor die 50 procent tekenen." Persoonlijk denkt Snijder van de VVD dat de doelen te ambitieus zijn en niet over de hele linie van de veehouderij haalbaar. "Maar de veelgebruikers in de varkens- en pluimveehouderij moeten dit doel zeker gaan halen."

Ook Rick Grashoff, kamerlid van GroenLinks, heeft geen idee waar die 50 procent vandaan komt. "Die 50 procent is wat mij betreft arbitrair. Wij als politiek kunnen mooie convenanten maken en daar overkoepelende organisaties als LTO en KNMvD voor laten tekenen. Maar die verenigingen hebben natuurlijk geen grip op de individuele boer. En juist daar moet het gebeuren." Volgens hem kan er alleen wat worden bereikt als de overheid de reductie bij wet gaat afdwingen. De D66-fractie, bij monde van kamerlid Stientje van Veldhoven, is de enige die wel weet waar die 50 procent vandaan komt: "Uit de koker van voormalig landbouwminister Gerda Verburg." Maar de achtergronden van dit cijfer zijn dan weer niet bekend. Esmé Wiegman van de ChristenUnie wil die 50 procent niet te absoluut nemen. "Het zegt dat er iets aan de hand is in de veesector en dat het gebruik fors

omlaag kan. Meer niet." Desondanks ziet ze het doel als realistisch en haalbaar. "Maar laten we ons niet blindstaren op getalletjes, maar meer kijken naar goede acties die het antibioticumgebruik sterk laten dalen."

Zorgelijk

Het is frappant dat eigenlijk niemand van onze politici ons kan vertellen hoe de doelstelling van 50 procent reductie in 2013 tot stand is gekomen. Dit is een zorgwekkende ontwikkeling, aangezien je van de politiek toch enige kritische onderbouwing mag verwachten en geen slagen in de lucht. Daarvoor staat er in dit dossier veel te veel op het spel: denk aan de volksgezondheid, het dierenwelzijn, en om ze ook maar te noemen: het inkomen van de veehouder en van de dierenarts. Een tweede zorgwekkende ontwikkeling is het gebrek aan integrale regie, ofwel van samenwerking in de keten. Hoe de doelen gerealiseerd moeten worden op de individuele boerenbedrijven, daar hebben velen het niet over. Toch moet het daar gebeuren en liefst met een gezamenlijke aanpak.